

Історія становлення самбо на Вінниччині (до 80 – річчя боротьби самбо в Україні)

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті йдеться про розвиток та становлення на Вінниччині одного з найефективніших видів єдиноборств – боротьби самбо. Видатних особистостей, що стояли у витоків самбо у нашому регіоні, тренерів та спортсменів, які продовжують розвивати цей вид спорту як на території нашої області так і далеко за її межами.

Ключові слова: самбо, єдиноборство, спортсмени, тренер.

Abstract

The article deals with the development and formation of one of the most effective types of martial arts in Vinnytsya - the struggle of Sambo. Prominent personalities, who stood in the origins of sambo in our region and trainers and athletes who continue to develop this sport both in the territory of our region and far beyond its borders.

Keywords: sambo, martial arts, athletes, trainer.

Самбо (походить від словосполучення «самозахита без озужия» або «самозахитаи борьба») – унікальний вид спортивного єдиноборства, а також дуже ефективна комплексна система самозахисту, яка була створена на теренах колишнього Радянського Союзу. Дана система самозахисту включає у себе синтез багатьох різноманітних видів єдиноборств та боротьби дзюдо. Особливістю даного виду боротьби є одночасне поєднання великого спектру кидків з утриманням та застосуванням больових прийомів на руки та ноги. Також великі проміжки часу спортсмени проводять у партері. Невід’ємною частиною самбо є і той факт, що цей вид боротьби універсально поєднує у собі розвиток усіх спортивних якостей у збалансованому тандемі одна з одною і саме тому, як не найкраще підходить для розвитку та тренування дітей.

Постійний пошук всього найкращого, дієвого та ефективного лягло в основу створення філософії самбо. Саме це і забезпечує для самбо постійний розвиток, оновлення та вдосконалення, що надає йому виключної ефективності.

Самбо виникло у 20-30 роки минулого століття. Засновником цього виду спорту прийнято вважати В. А. Спірідонова, який розвивав два напрямки самбо: спортивне – тренування у секціях, які були створені у Ленінграді, Свердловську, Новосибірську та розробка правил змагань; бойове – якому навчали робітників силових структур країни та прикордонників. Окрім Віктора Спірідонова вагомий внесок у розвиток та становлення самбо зробили такі особистості як В. С. Ощепко та А. А. Харлампієв.

Кроки становлення самбо на Вінниччині розпочалися наприкінці 50-х років з приїздом у наш край для роботи стоматологом Леонардова Абатія Львовича, який у свій час пройшов підготовку з боротьби самбо у видатного тренера А. А. Харлампієва. Саме з учнів Леонардова і розпочинається славетна історія школи боротьби самбо у нашому краї. Першим з терен Вінницької області звання Чемпіона України, Радянського Союзу та Європи здобуває Анатолій Бондаренко. Підтримують видатного земляка і здобувають звання Майстрів спорту СРСР та Чемпіонів України такі спортсмени, як Бородій Дмитро (старший тренер збірної області з самбо у 1961-1966 роках), Розборський Леонід, Коберницький Юрій, Тімановський Володимир, Ошовський Іван, Бондарчук Віктор, Біленький Михайло, Костюк Сергій, Левицький Андрій, Порошенко Петро та інші.

Серед цих видатних майстрів самбо не можливо не згадати Забеліна Павла Тихоновича, Майстра Спорту Радянського Союзу, Чемпіона Ракетних Військ Радянського Союзу, Заслуженого тренера України, який працював певний час у Вінницькому політехнічному інституті. Саме під керівництвом П. Т. Забеліна звання Майстрів спорту та Чемпіонів різних рангів змагань здобуло більш як 15 спортсменів. Саме він очолював збірну України на Параолімпійських іграх у м. Сідней, Австралія у 2000 році.

У різні роки честь Прикарпатського військового округу відстоювали вінницькі самбісти Валерій Антонов, Олександр Задворний, Павло Забелін, Юрій Коберницький, Володимир Тімановський, Анатолій Ворона, Ларік Вайнтруб, Сергій Костюк, Олександр Зімін. На той час збірну Прикарпатського військового округу з боротьби самбо очолював знаний фахівець, полковник збройних сил Радянського союзу Зонов Леонід Олександрович.

Чемпіонами у командному заліку в 1973 та 1975 роках серед збірних команд медичних вищів Радянського союзу стає збірна команда Вінницького медичного інституту. Яку на той час очолював кандидат медичних наук, доцент Ламинаго Сергій Іванович.

Неоціненним є вклад у розвиток самбо на Вінниччині Заслуженого тренера України Сагаєва Івана Хасимовича. Який підготував велику кагорту знаних майстрів даного виду єдиноборства. Серед них Чемпіони України, Європи, Світу.

У даний час Федерацію боротьби самбо Вінницької області очолює Вадим Соляник, а старшим тренером збірної області є тренер вищої категорії Нагорняк Іван Григорович. Саме із ним пов'язують сьогоднішня вінницького самбо. Нагорняк І.Г. підготував велику плеяду видатних спортсменів, Чемпіонів України, Європи та світу. Зокрема успішним став виступ вінницьких борців на Чемпіонаті України 2017 року, де збірна здобула сім нагород, серед яких 2 золоті, 2 срібні та 3 бронзові нагороди.

Гідно продовжує справу свого наставника Олег Бузовський, який підготував призера Чемпіонату Світу серед кадетів Миколу Шрамка та призерів Чемпіонатів Європи - О. Олійника та О. Пашенка.

Вагомий особистий внесок у розвиток сучасного самбо на Вінниччині зробив Майстер спорту Юрій Осіп'ян. Його учні неодноразово виборювали призові місця на чемпіонатах України, Європи та Світу. Серед них Майстер спорту міжнародного класу Тамара Карапетян, багаторазовий переможець та призер Чемпіонатів Світу, Європи, України.

Сьогодні у м. Вінниця та районах області працює велика кількість тренерів, які гідно продовжують справу своїх наставників та виховують нове покоління славних спортсменів – самбістів. Відділення самбо функціонують у смт. Муровані Курилівці під керівництвом В. Стецуна; м. Ладижині під керівництвом Олександра Жаруна, вихованця відомого тренера Івана Сагаєва, який і створив там школу самбо; м. Шаргороді під керівництвом Майстра спорту Олександра Ковалія; смт. Оратові під керівництвом Миколи Беренговича та м. Хмільнику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волостых В. Энциклопедия боевого самбо / В. Волостых, А. Жуков, В. Тихонов. – Москва : «Олимп». - 1993. – 134 с.
2. Гаткин Е. Я. Букварь самбиста / Е. Я. Гаткин. – Москва : «Лист», - 1997. – 104 с.
3. Лозовський І. Р. Спортивні таланти поділля / І. Р. Лозовський. – Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика». – 2002.
4. Лозовський І. Р. Олімпійці та зірки спорту Вінниччини / І. Р. Лозовський. – Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика». – 2001. – 815 с.
5. Силиверстов С. А. Самбо (спортивный, боевой, специальный разделы) / Силиверстов С. А. – Москва, - 1997, – 101 с.
6. Харлампиев Ал. Ан. Система самбо. Боевое искусство / А. А. Харлампиев. – Москва : «Советский спорт». –1995. – 98 с.
7. Чумаков Е. М. 100 уроков самбо / Е. М. Чумаков. – Москва : «Файр-прес», – 1998, – 145 с.
8. Кулик Я. Л. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні / Я. Л. Кулик, С. А. Костюк, М. І. Петренко. – Вінниця, 1997, – 136 с.

Костюк Сергій Андрійович – доцент кафедри фізичного виховання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. E-mail: kostuksergij47@gmail.com

Kostyuk Sergey Andreyevich - Associate Professor of the Department of Physical Education, Vinnytsia National University Technical University, Vinnytsia. E-mail: kostuksergij47@gmail.com